

VERSTAAN KLIMAATVERANDERING KORRUPSIE: 'N OPENBARE GIDS

CW ON SPOTIFY

CW ON APPLE PODCASTS

SURPLUS
PEOPLE
PROJECT

MACUA
BRINGING ABOUT US
WITHOUT US

WAMUA
BRINGING ABOUT US
WITHOUT US

Hierdie pamflet dien as n' opvoedkundige gids om sleutelkorrupsiekwessies wat verband hou met die klimaatsveranderingkrisis te verstaan. Alhoewel dit met Suid-Afrika in gedagte ontwikkel is, is die inhoud relevant vir die globale gemeenskap.

Die pamflet verduidelik wat klimaatsverandering korrupsie en bestuur is, identifiseer die verskillende vorme en gebiede wat algemeen geraak word, ondersoek die impak daarvan op klimaatspogings en omgewingsgeregtigheid, en verskaf scenario's om burgers te help om korrupte praktyke in die klimaatsveranderingsruimte te herken.

1. Wat is klimaatsverandering korrupsie?

Korrupsie in klimaatsverandering verwys na die misbruik van mag, openbare vertroue en/of hulpbronne vir persoonlike of politieke gewin in die konteks van klimaatsveranderingversagting en aanpassing. Dit sluit in die wanbestuur of diefstal van klimaatfondse, manipulasie van omgewingsbeleide en die onbehoorlike invloed op prosesse wat ontwerp is om klimaatsverandering aan te pak.

Dit ondermyn vordering met klimaatsinisiatiewe soos hernubare energie, rampveerkragtigheid, bewaring, en billike ontwikkeling, en doen in die proses die meeste skade aan kwesbare bevolkings en ekosisteme.

2. Hoe vind klimaatsverandering korrupsie plaas?

Korrupsie in klimaatsverandering behels tipies regeringsamptenare, staatsamptenare, korporasies en ander rolspelers wat hul gesagsgospisies of toegang tot klimaatverwante hulpbronne uitbuit.

Voorbeelde sluit in:

- Herlei van ramphulpfondse wat bedoel is vir gemeenskappe wat vloede, droogtes of eldbrande in die gesig staar.
- Toekenning van kontrakte aan ongekwalifiseerde maatskappye in ruil vir omkoopgelde.
- Verswakking of omskeiling van omgewingswette vir persoonlike of korporatiewe voordeel.
- Misrapportering of oordryf van die impak van omgewingsinisiatiewe om openbare befondsing te verseker of belegging te lok.

3. Algemene vorme van klimaatsverandering korrupsie

Klimaatkorrupsie neem verskillende vorme aan, afhange van die politieke, sosiale, en wetlike konteks. Volgens Corruption Watch sluit sommige van die mees algemene tipes in die Suid- Afrikaanse konteks in:

- **Omkopery en afpersing** – dit vind plaas wanneer individue of besighede geld aanbied of onder druk geplaas word om te betaal in ruil vir gunste, dikwels om die omgewingregulasies te omseil. Maatskappye kan byvoorbeeld omkoopgelde betaal om onwettig te myn, vis te vang, of hout te kap sonder gevolge.
- **Verkrygingsonreëlmatighede** – dit behels gepeuter met bod en tender prosesse, dikwels deur maatskappye te bevoordeel wat bereid is om terugbetalings te betaal. In klimaatprojekte, soos hernubare energie-infrastruktuur, kan dit daartoe lei dat ongekwalifiseerde kontrakteurs gekies word, wat lei tot swak projekuitkomst of selfs projekmislukking.
- **Wanaanwending van hulpbronne** – dit sluit diefstal, verduistering, of misbruik van fondse, personeel, en toerusting in wat bedoel is vir klimaatverwante inisiatiewe soos groenenergieprogramme of regverdige oorgangpogings. Dit ontnem gemeenskappe van kritieke ondersteuning.

- **Klimaat-was(groenwas)** – dit verwys na die doelbewuste wanvoorstelling van 'n maatskappy of regering se omgewingsoptrede. Vals aansprake kan gebruik word om beleggings te lok, subsidies te verseker, of openbare steun te kry – dit alles terwyl werklike vordering minimaal is of nie bestaan nie.

- **Politiese vaslegging** - dit gebeur wanneer magtige korporasies onbehoorlike invloed op beleidmaking, regulatoriese prosesse, of wetgewing uitoefen. Byvoorbeeld, fossielbrandstofmaatskappye kan beywer vir toegeeflike wette wat wins bo omgewingsbeskerming prioriteer en, internasionale klimaatdoelwitte ondermyn.

4. Gevolge van klimaatsverandering korrupsie

Die impak van klimaatskorrupsie is verreikend en onderling verbind, wat beide die omgewing en sosiale gelykheid bedreig:

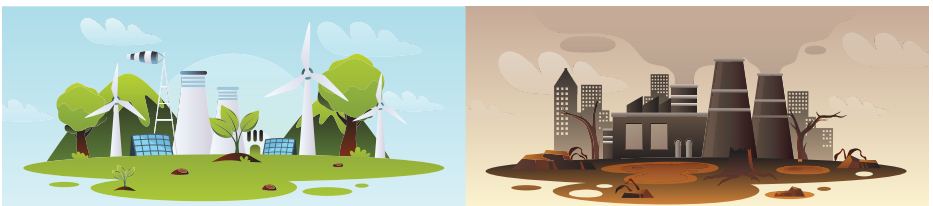
- **Vertragings in klimaatsaksie** - kritieke reaksies soos die ontplooiing van hernubare energie, bewaringspogings, en rampgereedheid word vertraag of ontspoor.
- **Omgewingsagteruitgang** - verhoogde ontbossing, waterbesoedeling, gronddegradasie, en onwettige ontginning van natuurlike hulpbronne benadeel ekosisteme en biodiversiteit.
- **Swak infrastruktuurontwikkeling** - korrupsie praktyke lei tot substandaard of onvolledige infrastruktuur wat nie daarin slaag om mense teen klimaatverwante gebeure soos vloede of hittegolwe te beskerm nie.
- **Misbruik van fondse** - geld wat bedoel is vir klimaatsveerkragtigheid in kwesbare gemeenskappe soos kleinskaalse boere, kusbewoners, of informele nedersettings, word vermors of gesteel.
- **Verlies aan beleggingsvertroue** - rolspelers in die privaatsektor kan aan klimaatprogramme onttrek weens die risiko van korrupsie, wat noodsaaklike befondsing en innovasie verminder.
- **Openbare wantroue en ontnugtering** - wanneer regerings versuim om klimaatverpligtinge na te kom weens korrupsie, erodeer openbare vertroue, wat burgerlike betrokkenheid en aanspreeklikheid verminder.
- **Versuim om globale klimaatdoelwitte te bereik** - korrupsie ondermyn pogings om internasionale ooreenkomste soos die Parys-ooreenkoms na te kom, wat moontlik lei tot verhoogde globale temperature, stygende seevlakke, en meer gereelde klimaatrampe.
- **Verergerende ongelykheid** - die voordele van klimaatsfinansiering en beleid word deur elites vasgevang, terwyl gemarginaliseerde gemeenskappe die swaarste dra van omgewingsagteruitgang, verplasing, en hulpbronskaarste. Dit bevorder sosiale en politieke onstabieleit.

5. Hoe om klimaatsverandering korrupsie aan te spreek?

Deur te verstaan hoe korrupsie klimaatvoortgang ondermyn, bemagtig ons onself en ons gemeenskappe om beter bestuur en klimaatgeregtigheid te eis. Daarom is die bekamping van klimaatsverandering-korrupsie noodsaaklik om ’n regverdige, volhoubare toekoms te bereik. Burgers, die burgerlike samelewing, regerings en die privaatsektor moet saamwerk om:

- Deursigtigheid in klimaatsfinansiering en projekimplementering soos die beleggingsplan vir regverdige energie-oorgang te bevorder.
- Wetlike raamwerke en afdwingingsmeganismes soos die wet op klimaatsverandering, relevante beleide, en staatsdepartemente te versterk.
- Inklusiewe deelname aan omgewingsbesluitneming soos die toekenning van mynlisensies te verseker.
- Onafhanklike monitoring en fluitjieblaserbeskerming te ondersteun.

6. Wat is klimaatsveranderingbestuur?

Klimaatsveranderingbestuur verwys na die wette, beleide, instellings, en prosesse wat rig hoe regerings en samelewings op klimaatrisiko's reageer. Doeltreffende bestuur verseker dat versagting (vermindering van emissies) en aanpassing (bestuur van impakte) regverdig, deursigtig, en volhoubaar geïmplementeer word.

In Suid-Afrika word klimaatbeheer belemmer deur:

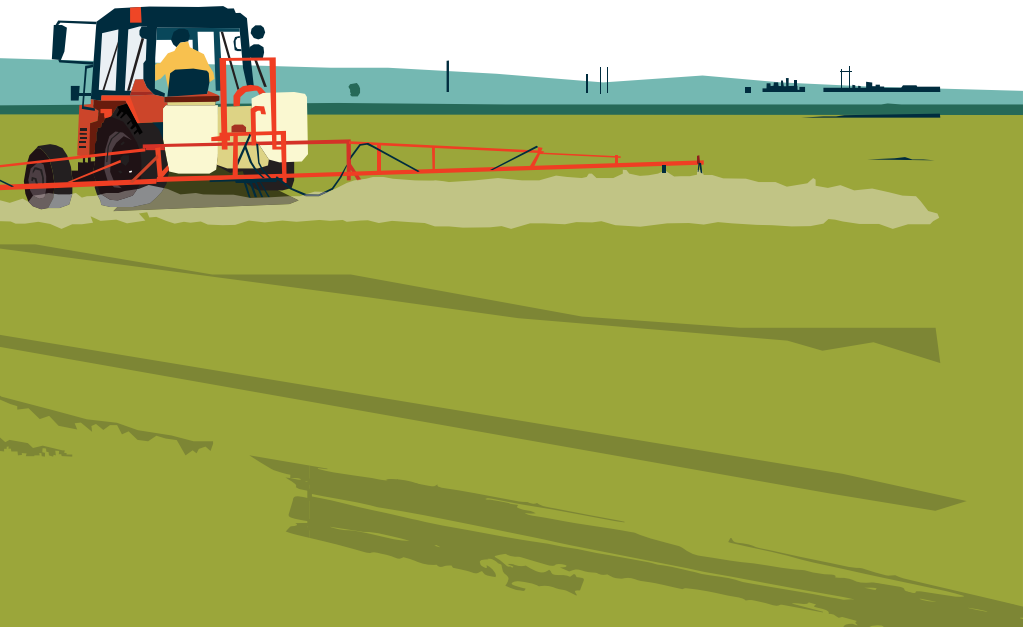
- **Institusionele fragmentasie:** Oorvleuelende verantwoordelikhede oor departemente heen (omgewing, energie, handel, ens.) lei tot beleidsonsamehangheidsprobleme.
- **Swak munisipale kapasiteit:** Baie plaaslike regerings kort befondsing en vaardighede om klimaatplanne te implementeer of op rampe te reageer.
- **Implementeringsgapings:** Sterk beleid bestaan, maar afdwinging is swak weens gevestigde belange en gebrek aan hulpbronne en politieke wil.
- **Marginalisering van gemeenskappe:** Landelike, buitestedelike, en informele gemeenskappe word dikwels van beplanning en ondersteuning uitgesluit.

7. Watter oplossings is nodig?

Om klimaatsbestuur te versterk en klimaatgeregtigheid te bevorder, is die volgende aksies noodsaaklik:

- **Gemeenskapsdeelname en kennisbou:** Ondersteun kwesbare gemeenskappe, veral informele nedersettings en kleinskaalse boere, om klimaatrisiko's te verstaan en besluitneming te beïnvloed.
- **Gemeenskapsgebaseerde aanpassing:** Bemagtig gemeenskappe om plaaslike reaksies op klimaatbedreigings te ontwerp en te implementeer deur gebruik te maak van inheemse kennis en praktyke soos landbou-ekologie, wateroos, en deklaagbewerking.
- **Aanspreek van onsekere grondbesit:** Veilige grondregte is noodsaaklik vir veerkragtigheid. Gemeenskappe sonder formele verblyfreg word dikwels van klimaatfinansiering uitgesluit en kan nie in volhoubare praktyke belê nie.
- **Bevorder gelokaliseerde voedselstelsels:** Gee beheer oor voedsel en water terug aan gemeenskappe en kleinskaalse produsente. Plaaslike stelsels verhoog voedselsekerheid en bou klimaatveerkragtigheid.

8. Beleid, wette, en departemente wat klimaatverandering regeer

1. Nasionale Klimaatveranderingsreaksiebeleid (NCCRP) (2011)

Die NCCRP is Suid-Afrika se grondliggende klimaatbeleid, wat pogings rig om kweekhuisgasvrystellings te verminder terwyl volhoubare ontwikkeling bevorder word. Dit volg 'n dubbele benadering, wat fokus op beide versagting (vermindering van emissies) en aanpassing (bou van veerkragtigheid). Die beleid sluit sektorspesifieke strategieë vir energie, landbou, en water in om klimaatrisiko's en oorgang na 'n laekoolstofekonomie aan te spreek.

2. Wet op Nasionale Omgewingsbestuur (NEMA) (No. 107 van 1998, gewysig)

NEMA verskaf die oorkoepelende wetlike raamwerk vir omgewingsbeskerming in Suid-Afrika. Dit sluit bepalings in vir aanpassing van klimaatsverandering en rampbestuur, wat verseker dat omgewingsbeleide ooreenstem met klimaatsveerkrachtigheidsdoelwitte. Die wet ondersteun volhoubare ontwikkeling terwyl ekologiese risiko's aangespreek word.

3. Nasionale Aanpassingstrategie (2020)

Hierdie strategie fokus op klimaatveerkrachtigheid in kritieke sektore soos water, landbou, en gesondheid. Dit spreek groeiende bedreigings soos droogtes, vloed, en uiterste hitte aan, en help Suid-Afrika om voor te berei vir en aan te pas by klimaatsimpakte.

4. Regverdig Oorgangraamwerk

Met die oog op 'n billike verskuiwing na 'n groen ekonomie, verseker hierdie raamwerk dat steenkoolafhanklike werkers en gemeenskappe nie agterbly nie. Dit beklemtoon werksaanpassing, ekonomiese diversifikasie, en sosiale beskerming om geaffekteerde groepe tydens die energie-oorgang te ondersteun.

5. Wet op Rampbestuur (DMA) (No. 57 van 2002)

Die DMA is 'n sleutelstuk wetgewing in Suid-Afrika wat 'n raamwerk verskaf vir die bestuur van rampe, insluitend natuurrampe, tegnologiese rampe, en nasionale noodgevallen. Dit is ingestel om 'n gekoördineerde en geïntegreerde benadering tot rampbestuur oor verskeie staatsdepartemente en -agentskappe te verseker.

9. Oproep tot aksie: Versterk regverdige en inklusiewe klimaatbestuur

Suid-Afrika se klimaatreaksie moet mensgesentreerd wees en op geregtigheid gegrond wees. Sleutelprioriteite sluit in:

- **Befonds gemeenskapsaksie:** Rig klimaatsfinansiering regstreeks aan grondvlakkoöperasies, boere, en plaaslike burgerlike platforms.
- **Hervorm grondeienaarskapmodelle:** Bevorder kollektiewe en billike grondmodelle wat histories uitgeslote groepe, insluitend vroue en jeug, bemagtig.
- **Verseker aanspreeklikheid:** HHou staatsamptenare aanspreeklik vir die lewering van klimaatplanne en die bekendmaking van besteding. Ontbloot en daag korporatiewe invloed uit.

- **Verdedig wetenskap en waarheid:** Vestig gemeenskapswetenskapsentrums, bevorder die jeugklimaatgeletterdheid, en bekamp verkeerde inligting.
- **Bevorder 'n regverdige oorgang van onder:** Scale Vergroot groen werkskepping en volhoubare landelike lewensbestaan deur gemeenskapsgeleide inisiatiewe.

10. Rapportering van klimaatverandering korrupsie en bestuurskwessies

1. Spesiale Ondersoekeenheid (SOE)

- **Rol:** Ondersoek korrupsie, wanadministrasie, en bedrog in staatsinstellings.
- **Klimaatrelevansie:** Kan misbruik van klimaatfondse ondersoek (bv. hernubare energie- swendelary, bedrieglike koolstofkrediete).
- **Waar en hoe om korrupte aktiwiteite wat met klimaatsaksie verband hou, aan te meld:**

- o Aanlyn: www.siu.org.za
- o Blitslyn: 0800 037 774
- o E-pos: siu@siu.org.za

2. Openbare Beskermer (PPSA)

- **Rol:** Ondersoek onbehoorlike optrede in regeringsake.
- **Klimaatrelevansie:** Hanteer klagtes oor klimaatfondswanbestuur of beleidsoortredings.
- **Hoe om aan te meld:**

- o Aanlyn: www.pprotect.org
- o Blitslyn: 0800 11 20 40
- o Persoonlik: Besoek streekkantore.

3. Groen Skerpioene (Inspektoraat vir Omgewingsbestuur)

- **Rol:** Dwing omgewingswette af, insluitend klimaatverwante oortredings.
- **Klimaatrelevansie:** Ondersoek onwettige koolstofprojekte, besoedelingsbedrog, of vals groen inisiatiewe.
- **Hoe om te rapporteer:**
 - o Blitslyn: 0800 205 005 (DEFF Blitslyn)
 - o E-pos: environmentalcomplaints@dffe.gov.za

4. Finansiële Intelligensiesentrum (FIC)

- **Rol:** Volg geldwassery en onwettige finansiële vloei.
- **Klimaatrelevansie:** Rapporteer verdagte transaksies in koolstofmarkte of klimaattoelaes.
- **Hoe om aan te meld:**
 - o Aanlynportaal: www.fic.gov.za

5. Corruption Watch

- **Rol:** NRO wat korrupsie blootlê.
- **Klimaatrelevansie:** Om by 'n ondersteuningsnetwerk oor klimaatbestuur en korrupsiekwessies aan te sluit, besoek www.corruptionwatch.org.za.
- **Hoe om te rapporteer:**
 - o Aanlyn: www.corruptionwatch.org.za
 - o WhatsApp: 082 579 5220

6. Suid-Afrikaanse Polisie diens (SAPD) – Handelsmisdaadeenheid

- **Rol:** Ondersoek finansiële misdade, insluitend bedrog in klimaatprojekte.
- **Hoe om aan te meld:**
 - o Besoek: Plaaslike SAPD-stasie (vra vir die Handelsmisdaadeenheid).
 - o Blitslyn: 08600 10111

7. Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika (AGSA)

- **Rol:** Oudit openbare besteding, insluitend klimaatbegrotings.
- **Klimaatrelevansie:** Vlae misbruik van klimaataanpassing/versagtingsfondse.
- **Hoe om aan te meld:**

o E-pos: agsa@agsa.co.za

o Telefoon: 012 426 8000

11. Mineraleontginning, grondgebruik en korrupsie in Suid-Afrika

Gebaseer op bevindinge van die Geplunderde Beloftes-verslag (MACUA & WAMUA, 2025)

Suid-Afrika hou van die wêreld se mees kritieke minerale. Mangaan, koper, kobalt, platinum, en vanadium is noodsaaklik vir batteryberging, elektriese voertuie, en hernubare energie-infrastruktuur. Dit het die land geposisioneer as 'n strategiese verskaffer in die globale energie-oorgang. Onlangse bewyse toon egter dat die ontginning van hierdie minerale bydra tot verskanste korrupsie, grondonteiening, en sistemiese uitsluiting eerder as billike ontwikkeling.

Sleutelbevindinge (2022–2024 gemeenskapsoudits):

- 23% van Maatskaplike en Arbeidsplan (SLP) ontwikkelingsprojekte is voltooi soos belowe.
- R284- miljoen – of ongeveer 75% van beloofde SLP-fondse – word vermis, ongedokumenteer, of valslik aangemeld.
- Mynmaatskappye ontgin wetlike skuiwergate en rapporteer projekvoltooiing verkeerd, vergemaklik deur swak of gekompromitteerde regulatoriese toesig.
- Gemeenskappe rapporteer grondonteiening, gebrek aan konsultasie, en omgewingsagteruitgang gekoppel aan nuwe mynbouprojekte.
- Vroue, jeug, en gemarginaliseerde groepe word grootliks uitgesluit van besluitnemings- en konsultasieprosesse.

Sistemiese kwessies geïdentifiseer:

- **SLP-raamwerkmislukkings:** Gebrek aan deursigtigheid, aanspreeklikheid, en afdwinging.
- **Regulatoriese ineenstorting:** Regeringsliggame versuim om maatskappynakoming te verifieer en is soms finansiële of politieke verstrengel met mynmaatskappye.
- **Misbruik van ontwikkelingsretoriek:** Terme soos “werkskepping” en “Regverdigde Energie- oorgang” word gebruik om grondgrype te regverdig en gemeenskapsbesware te ignoreer.
- **Gebrek aan FPIC:** Projekte gaan dikwels voort sonder vrye, voorafgaande, en ingeligte toestemming, wat demokratiese grondgebruikregte skend.

Voorgestelde hervormings:

- **Regsbeskerming:** Kodifiseer FPIC en versterk gemeenskapsgrondregte in nasionale mynwette.
- **Onafhanklike toesig:** Vestig eksterne regulerende liggame met die gesag om forensiese oudits uit te voer en nakoming af te dwing.
- **Gemeenskapsbestuur:** Institutionaliseer gemeenskapsgeleide grondgebruikbeplanning en besluitnemingsmeganismes.
- **Korporatiewe aanspreeklikheid:** Koppel mynregte aan gemeenskapsgedefinieerde prioriteite en lê strawwe op vir nie-nakoming.

Die huidige model van onttrekking prioritiseer korporatiewe wins bo gemeenskapswelstand. Sonder sistemiese hervorming sal Suid-Afrika se rol in die groen ekonomie gedefinieer word deur uitsluiting en ongelykheid eerder as volhoubare ontwikkeling.

12. Scenario's

Omkopery en afpersing:

Karl wou 'n klein snoepie by sy huis in Johannesburg bou om geld te maak uit studente by 'n nabygeleë skool. Sy buurvrou Lindiwe het beswaar gemaak teen die plan en was bekommerd dat dit geraas, rommel, en verkeer na hul stil, groen straat sou bring. Toe Karl besef plaaslike soneringsreëls en gemeenskapsbesware kan sy plan blokkeer, het hy 'n stadsamptenaar R5 000 betaal om dit onwettig goed te keur.

Die amptenaar het regulasies geïgnoreer wat bedoel was om die omgewing en die gemeenskap te beskerm. Gevolglik het konstruksie onmiddellik begin sonder openbare

konsultasie of omgewingsondersoeke. Die projek het plaaslike aanlegte beskadig, verkeer verhoog, en tot meer plastiekafval in die gebied gelei. Bure was ontsteld, en die straat se vreedsame, eko-vriendelike karakter het verlore gegaan.

Verkrygingsonreëlmatighede:

'n Staatstender is uitgereik om 'n leë stuk grond in 'n gemeenskapspark vir plaaslike gesinne te omskep. Verskeie maatskappye het voorstelle ingedien, insluitend volhoubare, laekoste-ontwerpe wat op groen ruimtes en openbare ontspanning gefokus is. On Par Consulting het egter in die geheim 'n terugslag van 10% aan 'n departementele amptenaar aangebied om die bodproses in hul guns te rig.

In ruil daarvoor het die amptenaar met mededingende aanbiedinge gepeuter, sterk voorstelle gediskwalifiseer, en omgewingsimpakbeoordelings afgemaak. Gevolglik het On Par die kontrak gewen met 'n plan om 'n waterintensiewe gholfbaan in plaas van 'n openbare park te bou.

Die besluit het gemeenskapsbehoefte geïgnoreer en omgewingskontroles omseil. Die projek het gelei tot oormatige watergebruik, verlies aan natuurlike plantegroei, en verminderde openbare toegang tot groen ruimte, wat beide sosiale en omgewingsdoelwitte ondermyn het.

Die wanaanwending van hulpbronne

In 'n droogtegeteisterde streek van die Wes-Kaap is 'n R1-miljard staatstoelae toegeken om klimaatbestande waterstelsels te ontwikkel en droogtebestande boerdery-koöperasies vir kwesbare landelike gemeenskappe te ondersteun. Hierdie projekte was bedoel om plaaslike inwoners te help om verergerende droogtes en mislukte oeste te oorleef.

In plaas daarvan het die provinsiale premier die fondse deur 'n netwerk van skelmaatskappye herlei. Die geld is gebruik om luukse voertuie te koop, buitelandse bankrekeninge te finansier, en 'n private wynlandgoed te bou. Om die diefstal te dek, het die premier se kantoor vervalste vorderingsverslae ingedien waarin beweer word dat die projekte suksesvol voltooi is.

Intussen het gemeenskappe sonder ondersteuning gebly. Dorpsbewoners het voortgegaan om op besmette, kwynende putte staat te maak, hul oeste het misluk, en die beloofde verligting het nooit opgedaag nie – dit alles terwyl die gesteelde fondse op persoonlike gewin bestee is.

Politieke en regulatoriese vaslegging

'n Oos-Kaapse premier, onder druk van 'n private energiemaatskappy, het 'n gaspypleidingprojek onwettig goedgekeur ondanks die potensiaal daarvan om plaaslike ekosisteme te benadeel. Met ignorering van omgewingswette, het die premier omkoopgeld aanvaar, insluitend luukse geskenke en buitelandse betalings, in ruil daarvoor dat hy die pyplyn deurgedruk het. Hy het ook nuusvervaardigerwinkels betaal om die risiko's vir watervoorrade en inheemse lande te verminder en sy invloed gebruik om enige ondersoekende navrae te sluit deur wetgewers om te koop.

Intussen is werklike klimaatinisiatiewe wat 'n beduidende impak kon gehad het onderbefonds, aangesien openbare en private beleggings na hierdie korporasie se misleidende “groen”beloftes herlei is. Verbruikers en beleggers is mislei, terwyl die maatskappy voortgegaan het om voordeel te trek uit sy valse omgewingsreputasie.

Klimaatwas (groenwas)

'n Groot korporasie het 'n aggressiewe bemerkingsveldtog van stapel gestuur wat beweer dat dit 'nleier in hernubare energie en volhoubaarheid in Suid-Afrika is. Die maatskappy het 'n nuwe "groen" inisiatief bevorder, gespog met sy geenkoolstofproduksieprosesse, en beplan om ekovriendelike produkte te bou wat globale uitstoot sal verminder. Hulle het miljoene in staatsubsidies verseker en omgewingsbewuste beleggers gelok.

By nadere ondersoek is dit egter aan die lig gebring dat die korporasie se produkte nie so volhoubaar was as wat geadverteer is nie. Die maatskappy het slegs minimale veranderinge aan sy bedrywighede aangebring, terwyl dit steeds swaar op fossielbrandstowwe vir energie staatgemaak het. Hul "groen" produkte is vervaardig met behulp van giftige chemikalieë, en die koolstofkompensasieprogramme wat hulle beweer het om te finansier, was grootliks nie bestaande. Die maatskappy het min tot geen werklike vordering gemaak om sy omgewingsvoetspoor te verminder nie, maar het voortgegaan om sy valse aansprake te gebruik om subsidies te verseker en sy openbare beeld te verbeter.

Intussen is werklike klimaatinisiatiewe wat 'n beduidende impak kon gehad het onderbefonds, aangesien openbare en private beleggings na hierdie korporasie se misleidende "groen"beloftes herlei is. Verbruikers en beleggers is mislei, terwyl die maatskappy voortgegaan het om voordeel te trek uit sy valse omgewingsreputasie.

corruption watch

www.corruptionwatch.org.za

CW ON SPOTIFY

CW ON APPLE PODCASTS

**SURPLUS
PEOPLE
PROJECT**

MACUA
MOVING ABOUT US
BEHIND US

WAMUA
MOVING ABOUT US
BEHIND US